

Beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxslərə, o cümlədən diplomatik agentlərə yönəlmiş cinayətlərin qarşısının alınması və cəzalandırılması haqqında Konvensiyaya Azərbaycan Respublikasının qoşulması barədə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi **qərara alır**:

I. Azərbaycan Respublikası 1973-cü il dekabrın 14-də Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Məclisi tərəfindən qəbul edilmiş "Beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxslərə, o cümlədən diplomatik agentlərə yönəlmiş cinayətlərin qarşısının alınması və cəzalandırılması haqqında" Konvensiyaya **qoşulsun**.

II. Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

HEYDƏR ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 2 fevral 2001-ci il
№ 61-IIQ

Qeyri-rəsmi tərcümə

Beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxslərə, o cümlədən diplomatik agentlərə qarşı cinayətlərin qarşısının alınması və cəzalandırılması haqqında Konvensiya.

Bu Konvensiyanın iştirakçısı olan dövlətlər Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Nizamnaməsinin beynəlxalq sülhün qorunması və dövlətlər arasında dostluq münasibətlərinin və əməkdaşlığın inkişafı ilə bağlı məqsəd və prinsiplərini nəzərə alaraq, diplomatik agentlərə və beynəlxalq müdafiədən istifadə edən digər şəxslərə qarşı cinayətlərin bu şəxslərin təhlükəsizliyini təhdid edərək normal beynəlxalq sülhün qorunması üçün ciddi təhlükə yaratdığını nəzərə alaraq dövlətlər arasında əməkdaşlıq üçün zəruri olan münasibətlər, bu cür cinayətlərin törədilməsinin beynəlxalq ictimaiyyət üçün ciddi narahatlıq doğurduğuna inanaraq, bu cür cinayətlərin qarşısının alınması üçün müvafiq və effektiv tədbirlərin görülməsinə təcili ehtiyac olduğuna əmin olaraq, aşağıdakılarla razılaşıdıq:

Maddə 1.

Bu Konvensiyanın məqsədləri üçün:

1. "Beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxs":

a) dövlət başçısı, o cümlədən müvafiq dövlətin Konstitusiyasına uyğun olaraq dövlət başçısı funksiyasını yerinə yetirən kollegial orqanın hər bir üzvü və ya xarici dövlətdə olan hökumət başçısı və ya xarici işlər naziri, habelə onu müşayiət edən ailə üzvləri;

b) dövlətin hər hansı nümayəndəsi və ya vəzifəli şəxsi, yaxud hər hansı vəzifəli şəxs və ya hökumətlərarası beynəlxalq təşkilatın digər agentləri, ona, onun rəsmi binalarına, yaşayış binalarına və ya nəqliyyat vasitələrinə qarşı cinayət törədildikdə və belə cinayətin törədildiyi yerdə beynəlxalq hüquqa uyğun olaraq onun şəxsiyyətinə, azadlığına və ləyaqətinə, habelə

onunla birlikdə yaşayan ailə üzvlərinə qarşı hər hansı hücumdan xüsusi müdafiə hüququna malikdir.

2. "İddia edilən cinayətkar" prima facie-nin 2-ci maddədə nəzərdə tutulmuş bir və ya daha çox cinayəti törətdiyini və ya onların törədilməsində iştirak etdiyini müəyyən etmək üçün kifayət qədər sübuta malik olan şəxsdir.

Maddə 2.

1. Qəsdən törətmək:

a) beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxsin şəxsiyyətinə və ya azadlığına qarşı qətl, qaçırma və ya digər hücumlar;

b) sonuncunun şəxsiyyətini və ya azadlığını təhdid edə biləcək beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxsin rəsmi binalarına, yaşayış binalarına və ya nəqliyyat vasitələrinə şiddətli hücum;

c) Hər hansı bir belə hücumun təhdidləri;

d) hər hansı bir belə hücumun cəhdləri; və

e) hər hansı bir hücumun ortağı kimi fəaliyyət hər bir iştirakçı dövlət tərəfindən daxili qanunvericiliyinə uyğun olaraq cinayət kimi qəbul edilməlidir.

2. Hər bir iştirakçı dövlət bu cür cinayətlərə görə onların ağır xarakteri nəzərə alınmaqla müvafiq cəzalar verir.

3. Bu maddənin 1-ci və 2-ci bəndləri heç bir şəkildə iştirakçı dövlətləri beynəlxalq hüquqa uyğun olaraq beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxsin şəxsiyyətinə, azadlığına və ləyaqətinə qarşı digər təcavüzlərin qarşısını almaq üçün bütün lazımi tədbirləri görmək vəzifələrindən azad etmir.

Maddə 3.

1. Hər bir İştirakçı Dövlət aşağıdakı hallarda 2-ci maddədə nəzərdə tutulmuş cinayətlərə öz yurisdiksiyasını yaratmaq üçün lazımi tədbirlər görür:

a) Cinayət həmin dövlətin ərazisində və ya həmin Dövlətdə qeydə alınmış gəminin və ya təyyarənin göyertəsində törədildikdə;

b) iddia edilən cinayətkar həmin dövlətin vətəndaşı olduqda;

c) cinayət 1-ci maddənin mənası ilə beynəlxalq müdafiədən istifadə edən və bu dövlət adından yerinə yetirdiyi funksiyalarla əlaqədar statusu olan şəxsə qarşı törədildikdə.

2. Hər bir iştirakçı dövlət, cinayətdə təqsirləndirilən şəxsin öz ərazisində olduğu və bu maddənin 8-ci bəndində göstərilən dövlətlərdən heç birinə 8-ci maddəyə uyğun olaraq vermədiyi təqdirdə, bu cinayətlər üzərində öz yurisdiksiyasını qurmaq üçün lazımi tədbirlər görür.

3. Bu Konvensiya Milli hüquqa uyğun olaraq həyata keçirilən hər hansı cinayət yurisdiksiyasını istisna etmir.

Maddə 4.

İştirakçı dövlətlər 2-ci maddədə nəzərdə tutulmuş cinayətlərin qarşısının alınmasında əməkdaşlıq edirlər:

a) bu cinayətlərin öz əraziləri daxilində və ya hüdudlarından kənarında törədilməsinə hazırlığın qarşısının alınması üçün praktiki olaraq həyata keçirilən bütün tədbirlərin görülməsi;

b) informasiya mübadiləsi və bu cür cinayətlərin törədilməsinin qarşısını almaq üçün inzibati və digər müvafiq tədbirlərin görülməsinin əlaqələndirilməsi.

Maddə 5.

1. Ərazisi daxilində 2-ci maddədə nəzərdə tutulmuş bir və ya daha çox cinayətin törədildiyi İştirakçı Dövlət, iddia edilən cinayətkarın ərazisini tərk etdiyinə inanmaq üçün bir səbəbi varsa, bütün digər maraqlı dövlətlərə ya birbaşa, ya da Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibi vasitəsi ilə edilən cinayətlə əlaqəli bütün faktları, habelə iddia edilən cinayətkarın şəxsiyyətinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı sərəncamında olan bütün məlumatları bildirir.

2. Beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxsə, 2-ci maddədə nəzərdə tutulmuş cinayətlərdən hər hansı birinə qarşı törədildikdə, cinayətin qurbanı və törədilmə halları barədə məlumatı olan hər bir İştirakçı Dövlət onu dövlətin müvafiq qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş şəraitdə tam və vaxtında həmin şəxsin öz funksiyalarını yerinə yetirdiyi iştirakçı dövlətə təqdim etmək üçün səy göstərir.

Maddə 6.

1. Şərtlərin tələb olunduğundan əmin olduqdan sonra, iddia edilən cinayətkarın yerləşdiyi İştirakçı Dövlət daxili qanunvericiliyinə uyğun olaraq cinayət təqibi və ya ekstradisiya məqsədləri üçün mövcudluğunu təmin etmək üçün lazımi tədbirlər görür. Bu tədbirlər Dərhal ya birbaşa, ya da Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibi vasitəsi ilə bildirilir:

- a) ərazisində cinayət törədilmiş dövlətə;
- b) vətəndaşı olduğu iddia edilən cinayətkar olan dövlətə və ya dövlətlərə və ya ərazisində daimi yaşadığı apatrid olduqda;
- c) vətəndaşı beynəlxalq müdafiədən istifadə edən və ya öz funksiyalarını yerinə yetirmiş (onun adından) maraqlı şəxs olan dövlətə və ya dövlətlərə;
- d) bütün digər maraqlı dövlətlərə; və
- e) agenti və ya hər hansı vəzifəli şəxsi beynəlxalq müdafiədən istifadə edən müvafiq şəxs olan hökumətlər arasına beynəlxalq təşkilat.

2. Bu maddənin I bəndində göstərilən tədbirlər görülən hər bir şəxsə fürsət verilir:

- a) vətəndaşı olduğu və ya başqa bir şəkildə qanuni olan bir dövlətin ən yaxın uyğun nümayəndəsi ilə Dərhal əlaqə saxlayın qorumaq onun xasiyyəti və ya müraciət etdiyi və uyğun olduğu bir apatridirsə hüquqlarını qorumaq; və
- b) bu dövlətin nümayəndəsi tərəfindən ziyarətlər.

Maddə 7.

İddia edilən cinayətkarın ərazisində olduğu İştirakçı Dövlət, onu vermədiyi təqdirdə, bu dövlətin qanunları ilə müəyyən edilmiş prosedurlara uyğun olaraq cinayət təqibi məqsədi ilə işi istisnasız və əsassız olaraq öz səlahiyyətli orqanlarına təhvil verir.

Maddə 8.

1. Əgər 2-ci maddədə nəzərdə tutulmuş Cinayətlər İştirakçı dövlətlər arasında hər hansı ekstradisiya müqaviləsində ekstradisiyaya səbəb olan cinayətlərin sayına daxil edilmirsə, onlar aralarındakı hər hansı müvafiq müqaviləyə daxil edilmiş hesab olunurlar. Dövlət hədiyyələri-İştirakçılar bu cür cinayətləri aralarında bağlanmış hər hansı bir ekstradisiya müqaviləsinə ekstradisiyaya səbəb olan cinayətlər kimi daxil etməyi xahiş edirlər.

2. Müqavilənin mövcudluğunu şərtləndirən İştirakçı Dövlət, ekstradisiya müqaviləsi olmayan başqa bir İştirakçı Dövlətdən ekstradisiya tələbi alırsa, cinayətkarı vermək qərarına gəlsə, bu Konvensiyanı bu cinayətlərlə əlaqədar verilməsi üçün hüquqi əsas hesab edə bilər.

Ekstradisiya Prosesual müddəalara və verilməsi tələb olunan dövlət qanunvericiliyinin digər şərtlərinə uyğun olaraq həyata keçirilir.

3. Müqavilənin mövcudluğunu şərtləndirməyən İştirakçı Dövlətlər. bu cür cinayətlər bir-biri ilə münasibətlərdə ekstradisiya tələbinin ünvanlandığı Dövlət qanunvericiliyinin Prosesual müddəalarına və digər şərtlərinə uyğun olaraq ekstradisiyaya səbəb olan cinayətlər kimi qəbul edilir.

4. Bu cür cinayətlərin hər biri iştirakçı dövlətlər tərəfindən yalnız törədildiyi yerdə deyil, həm də yurisdiksiyasını 1b bəndinin və 3-cü maddəyə uyğun qurmaq məcburiyyətində olan dövlətlərin ərazisində törədildiyi kimi verilməsi məqsədilə baxılır.

Maddə 9.

2-ci maddədə nəzərdə tutulmuş hüquqpozmalardan hər hansı biri ilə əlaqədar məhkəmə icraatının predmeti olan hər bir şəxsə məhkəmə prosesinin bütün mərhələlərində ədalətli baxılması təmin edilir.

Maddə 10.

1. İştirakçı dövlətlər 2-ci maddədə nəzərdə tutulmuş cinayətlərlə bağlı aparılan cinayət təqibi ilə əlaqədar bir-birlərinə hərtərəfli hüquqi yardım göstərirlər, o cümlədən onlarda olan bütün sübutların təmin edilməsi. məhkəmə üçün zəruridir.

2. Bu maddənin 1-ci bəndinin müddəaları hər hansı digər müqavilə ilə müəyyən edilmiş qarşılıqlı hüquqi yardım üzrə öhdəliklərə toxunmur.

Maddə 11.

İddia edilən cinayətkara qarşı cinayət-prosessual hərəkətlər etmiş İştirakçı Dövlət onların yekun nəticələri barədə məlumatı digər iştirakçı dövlətlərə göndərən Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibinə məlumat verir.

Maddə 12.

Bu Konvensiyanın müddəaları bu Konvensiyanın iştirakçısı olan dövlətlər arasında bu Konvensiyanın qəbul edilməsi zamanı qüvvədə olan sığınacaq müqavilələrinin tətbiqinə təsir göstərmir; lakin bu Konvensiyanın iştirakçısı olan dövlət bu müqavilələrin iştirakçısı olmayan bu Konvensiyanın iştirakçısı olan başqa bir dövlətə münasibətdə bu müqavilələrə müraciət edə bilməz.

Maddə 13.

1. İki və ya daha çox iştirakçı dövlət arasında danışıqlar yolu ilə həll olunmayan bu Konvensiyanın təfsiri və ya tətbiqi ilə bağlı hər hansı bir mübahisə, onlardan birinin tələbi ilə arbitraja veriləcəkdir. Arbitraj tələb olunduğu gündən altı ay ərzində Tərəflər arbitrajın təşkili ilə bağlı razılığa gələ bilmərlərsə, bu tərəflərdən hər hansı birinin tələbi ilə mübahisə Məhkəmənin statusuna uyğun olaraq beynəlxalq məhkəməyə verilə bilər.

2. Hər bir iştirakçı dövlət bu Konvensiyanı imzalayarkən və ya ratifikasiya edərkən və ya ona qoşulduqda özünü bu maddənin 1-ci bəndinin müddəaları ilə əlaqəli hesab etmədiyi barədə bir doşan edə bilər. Digər iştirakçı dövlətlər bu bəndin 1-ci bəndinin müddəaları ilə belə bir şərt qoymuş hər hansı bir iştirakçı dövlətə münasibətdə əlaqələndirilməyəcəkdir.

3. Bu maddənin 2-ci bəndinə uyğun olaraq bənd etmiş istənilən İştirakçı Dövlət istənilən vaxt Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibinin notası ilə bu bənddən imtina edə bilər.

Maddə 14.

Bu Konvensiya 31 dekabr 1974-cü il tarixinədək Nyu-Yorkdakı Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Mərkəzi qurumlarında bütün dövlətlər tərəfindən imzalanmaq üçün açıqdır.

Maddə 15.

Bu konvensiya ratifikasiya edilməlidir. Ratifikasiya sənədləri Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibinə təhvil verilir.

Maddə 16.

Bu Konvensiya istənilən dövlətin qoşulması üçün açıqdır. Qoşulma sənədləri Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Katibinə təhvil verilir.

Maddə 17.

1. Bu Konvensiya iyirmi ikinci ratifikasiya və ya qoşulma haqqında sənədin Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibinə saxlanmağa verildiyi tarixdən sonra otuzuncu gün qüvvəyə minir.

2. Konvensiyanı ratifikasiya edən və ya ona qoşulan hər bir dövlət üçün iyirmi ikinci sənəd saxlanmağa verildikdən sonra, onun ratifikasiya sənədi və ya qoşulma haqqında sənədi həmin dövlət tərəfindən saxlanca verildikdən sonra otuzuncu gün qüvvəyə minir.

Maddə 18.

1. İştirakçı dövlət bu Konvensiyanı Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibinə yazılı bildiriş verməklə ləğv edə bilər.

2. Denonsasiya Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibi tərəfindən bildiriş alındığı tarixdən altı ay sonra qüvvəyə minir.

Maddə 19.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibi başqaları arasında bütün dövlətləri məlumatlandırır:

a) 14, 15 və 16-cı maddələrə uyğun olaraq ratifikasiya və ya qoşulma haqqında sənədlərin imzalanması, saxlanılmasına verilməsi və 18-ci maddəyə uyğun olaraq edilmiş notifikasiya haqqında:

b) 17-ci maddəyə uyğun olaraq bu Konvensiyanın qüvvəyə minmə tarixi haqqında.

Maddə 20.

Mətnləri ingilis, ispan, çin, rus və fransız dillərində eyni dərəcədə orijinal olan bu Konvensiyanın orijinal mətni təsdiq edilmiş nüsxələri bütün dövlətlərə göndərən Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibinə təhvil verilir.

Biz, aşağıda imza edənlər, müvafiq hökumətlərimiz tərəfindən lazımi qaydada səlahiyyət verilmiş, 14 dekabr 1973-cü ildə Nyu-Yorkda imzalanmaq üçün açıq olan bu Konvensiyanı imzaladıq.